

BEGREPP OCH FÖRDJUPNING

Här finns några begrepp som kan vara bra att känna till, tillsammans med ett antal länkar till ytterligare fördjupning. Du ska titta igenom dokumentet inför den första träffen, men kan naturligtvis använda det som fördjupande uppslagsverk när som helst. Begreppen är sorterade i bokstavsordning.

Bland länkarna finns några recept på palestinsk mat. Vill ni, så lagar ni mat när ni ses och kombinerar era samtal med att lukta och smaka på den palestinska vardagen.

Om någon länk leder fel, [kontakta oss](#) så hjälper du oss att hålla länksamlingen uppdaterad.

AL NAKBA – DEN STORA KATASTROFEN

Nakba är den arabiska benämningen på händelserna i samband med staten Israels bildande 1948. När Israel utropade sin självständighet förklarade grannländerna, som vägrade acceptera FN:s delningsplan, krig mot den nybildade staten. Vid vapenvilan ett år senare hade mer än 700 000 palestinier fördrivits eller flytt från omkring 400 byar, som hade förstörts eller övertagits av israeliska styrkor.

Redan före kriget hade sionistiska styrkor inlett fördrivningen från palestinska byar som låg i de delar av FN:s delningsplan som var avsedda för den judiska staten. Läs mer i texten "[Hur hamnade vi här?](#)" (Historiebeskrivning).

I Israel kallas kriget 1948–49 för *Befrielsekriget*. Det säger något om hur olika man kan se på saken. Den enes befrielse, den andres katastrof.

ANTISEMITISM

Det var den utbredda antisemitismen i Europa som fick Theodor Herzl att skriva sin bok *Judestaten* i slutet av 1800-talet, och därmed lägga en grund för den politiska sionism som i slutändan ledde till bildandet av staten Israel 1948. Läs mer i texten "[Hur hamnade vi här?](#)".

Det innebar dessvärre inte slutet på antisemitismen utan den har både fortsatt och utvecklats genom åren – dess yttersta konsekvens blev Förintelsen som orkestrerades av nazisterna före och under andra världskriget. Men inte heller dessa brott mot mänskligheten har hindrat människor från att se ner på judar just därför att de är judar.

En definition av antisemitism finns hos [IHRA, International Holocaust Remembrance Alliance](#), en rörelse som grundades 1998 med den svenske statsministern Göran Persson som initiativtagare, och nu består av omkring 35 medlemsländer.

År 2016 antog IHRA en [definition av antisemitism](#), med ordalydelsen *"Antisemitism är en bestämd uppfattning om judar som kan uttryckas som hat mot judar. Språkliga och fysiska uttryck för antisemitism riktas mot judiska eller icke-judiska personer och/eller deras egendom samt mot judiska institutioner och religiösa samlingsplatser."*

Definitionen i sig är inte särskilt kontroversiell, men några av de vägledande exempel som IHRA också har antagit är problematiska. De har av såväl den israeliska regeringen som andra använts för att kalla kritik mot staten Israels agerande som antisemitism, trots att IHRA klargör att *"kritik mot Israel som kan jämföras med sådan som riktas mot något annat land inte [kan] betraktas som antisemitisk"*.

En alternativ definition av antisemitism finns i ["Jerusalemdeklarationen"](#) från 2021, som utvecklades av en grupp forskare från olika länder delvis som en reaktion på IHRA. Jerusalemdeklarationen definierar antisemitism som *"diskriminering, fördomar, fiendlighet eller våld mot judar som judar (eller judiska institutioner som judar)"*. Dess förespråkare menar att den är fri från bakomliggande politisk agenda och tydligare än IHRA:s definition.

APARTHEID

Meningarna är delade om begreppet "apartheid" är tillämpligt på de israeliska övergreppen mot palestinier eller ej. De som anser det brukar t.ex. peka på den åtskillnad mellan etniska grupper som Israel bidrar till genom bosättningspolitiken på Västbanken, men också att Israel använder sin status som judisk stat för att diskriminera andra grupper i det egna landet.

De som inte anser det kan delas in i åtminstone fyra kategorier: de som menar att begreppet är förbehållet den speciella situation som rådde i Sydafrika, de som menar att det inte är någon poäng att tala specifikt om apartheid eftersom de israeliska folkrättsbrotten är än mer omfattande, de som menar att konflikten inte är en konflikt mellan raser och de som menar att det är antisemitism att kritisera den demokratiska staten Israel.

[FN:s apartheidkonvention](#) från 1973 och [Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen](#) från 1998 reglerar begreppets innebörd.

Apartheidkonventionen talar specifikt om den dåvarande situationen i södra Afrika men uttrycker sig också generellt. Den pekar på exempel över *"omänskliga gärningar vars syfte är att etablera och upprätthålla en dominans av en rasgrupp över andra och att systematiskt förtrycka dem"*.

Romstadgan använder liknande begrepp utan att alls nämna södra Afrika. Den definierar apartheid som *"omänskliga gärningar [...] vilka begås i förbindelse med en institutionaliserad ordning av systematiskt förtryck och dominans av en rasgrupp över en eller flera andra rasgrupper, och vilka begås med avsikt att vidmakthålla denna ordning"*.

Här följer fyra rapporter från människorättsorganisationer som pekar på att Israel gör sig skyldigt till apartheid åtminstone på de ockuperade områdena (några av dem vill gå ännu längre och menar att apartheidbegreppet är tillämpligt också inne i Israel).

- [Al Haq](#)
- [Amnesty International](#)
- [B'tselem](#)
- [Human Rights Watch](#)

I juli 2024 lämnar den Internationella domstolen (ICJ) ett rådgivande yttrande om de ”rättsliga konsekvenserna av Israels politik och praxis i det ockuperade palestinska territoriet, inklusive östra Jerusalem”. Domstolen betonade bland annat att Israel bryter mot FN:s konvention mot rasdiskriminering:s förbud mot rassegregation och apartheid.

ARTIKLAR, BÖCKER, PODDAR OCH RAPPORTER

- Apartheidrapporter. Se rubrik Apartheid ovan.
- [Defenceless: The Impact of Israeli Military Detention on Palestinian Children](#). En rapport från Rädda Barnen 2020 om palestinska barns erfarenheter av att interneras av israelisk militär.
- [Den perfekta konflikten – Israel-Palestinafrågan inifrån](#). En bok av Johan Berggren som blickar både bakåt och framåt, kombinerar historiska skildringar, politiska analyser och personliga betraktelser. Utgiven 2021.
- [Facklig solidaritet med Palestina](#). En rapport från LO 2022 som pekar på hur facklig solidaritet är ett sätt att stötta på vägen mot demokrati och frihet.
- [Gaza: Israel's 'Open-Air Prison'](#). En artikel från Human Rights Watch 2022 om Gaza som världens största utomhusfängelse.
- [Hope under the Rubble: The impact of Israel's home demolition policy on Palestinian children and their families](#). En rapport från Rädda Barnen 2021 om hur palestinska barn och deras familjer påverkas av att få sina hem demolerade.
- [Justice Postponed - Analytical report on Palestinian refugees](#). Thomas Hammarberg beskriver situationen för palestinska flyktingar i olika länder och hur problemet en gång skapades. Utgiven 2018.
- [Den etniska rensningen av Palestina](#). I denna bok beskriver den israeliske historikern Ilan Pappé hur de sionistiska/israeliska ledarna planerade och genomförde al Nakba 1948, och att händelserna bör beskrivas som etnisk rensning. Utgiven 2006, nyutgåva 2017.
- [Folket som inte fick finnas](#). En bok av den tidigare diplomaten Ingmar Karlsson, som skildrar den mer än hundra år gamla konflikten ur ett palestinskt perspektiv. Utgiven 2023.
- [Marnas hemlighet](#). En bok av journalisten Lotta Schüllerqvist med berättelser från Gaza före de förödande krigen. Den berättar om människornas vardag, drömmar och okuvliga hopp. Utgiven 2010, nyutgåva 2024.
- [Nakba: Katastrof inför våra ögon](#). En bok av Bernt Hermele, som under tre år har träffat ett 70-tal palestinska flyktingar. Berättelserna är en påminnelse om den katastrof som fortfarande pågår. Utgiven

2023.

- [Radiokorrespondenterna Mellanöstern](#). En podd med Sveriges Radios korrespondenter som bidrar till en fördjupad förståelse av det som sker, på både kort och lång sikt.

[Vännen som svek. Sverige och Palestinafrågan från Erlander till Kristersson](#). En bok av Mathias Mossberg, som utifrån sin långa karriär på utrikesdepartementet skildrar hur Sveriges Mellanösternpolitik har utvecklats det senaste halvsekle. Utgiven 2023.

- [Världen måste tvinga fram en tvåstatslösning](#). En debattartikel på Aftonbladet Kultur den 7 oktober 2024, ett år efter Hamas attack, av journalisten och Mellanösternanalytikern Bitte Hammargren.

BDS – BOYCOTT, DIVESTMENT SANCTIONS

BDS-rörelsen är en ickevåldsrörelse som är inspirerad av den sydafrikanska anti-apartheidrörelsen, och som uppmanar omvärlden att vidta åtgärder för att sätta press på Israel att följa internationell rätt. Det innebär till exempel att dra tillbaka investeringar och på annat sätt avstå från att stödja den israeliska regimen, israeliska institutioner och företag som deltar i kränkningar av palestinska mänskliga rättigheter.

Många organisationer, däribland Palmecentret, anser det fel att handla med produkter från illegala bosättningar, men har inte tagit ställning för att bojkotta varor och tjänster från företag som verkar inom staten Israels gränser.

Uppdatering sedan den 7 oktober 2023:

Palmecentret har bland annat stöttat upprop för att [EU ska frysa associeringsavtalet](#) med Israel på grund av brott mot avtalets klausuler om mänskliga rättigheter. Likväl som upprop till FN:s medlemsstater att [stoppa vapenleveranser](#).

- (Läs mer: Palmecentrets generalsekreterare Oscar Ernerots uppmaning till den svenska regeringen att [agera för att sätta press på Israel](#)).

BISTÅND

Det svenska biståndet kanaliseras i huvudsak via [biståndsmyndigheten Sida](#), som arbetar för att minska fattigdom och förtryck i världen i samarbete med organisationer, myndigheter och företag. Det finns två sorters bistånd: utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. Utvecklingssamarbetet är ett långsiktigt stöd till andra länders utveckling medan humanitärt bistånd är akut stöd vid nödsituationer.

Palmecentret har varit en av 17 svenska organisationer som fått medel av Sida för att stärka det civila samhället i samarbetsländerna. År 2021 mottog Palmecentret cirka 160 miljoner kronor för olika insatser runtom i världen.

Det totala biståndet till Palestina från Sverige uppgick år 2021 till 576 miljoner kronor, varav 208 miljoner var humanitärt bistånd och 368 miljoner av typen långsiktigt utvecklingssamarbete. Biståndet är riktat mot arbete för mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet, men också mot

bättre miljö, minskad klimatpåverkan och ekonomisk utveckling.

Den högerkonservativa regeringen, som tillträdde 2022 med stöd av Sverigedemokraterna, har från 2023 minskat det svenska biståndet kraftigt. För utvecklingsbiståndet till Palestina innebär det en minskning till hälften jämfört med 2021. Samtidigt skars även Sidas stöd till biståndsorganisationernas informations- och kommunikationsarbete i Sverige ned till nästan ingenting. Det försvårar arbetet att informera om verksamheten i Palestina och andra delar av världen.

Nedskärningarna väntas fortsätta också framöver. Bland annat har regeringen övergett målet om att det svenska biståndet ska uppgå till en procent av bruttonationalinkomsten och inlett en större översyn av Sidas verksamhet. Även FN:s rekommendation om 0,7 % av BNI – det som den tidigare biståndsministern Pierre Schori (S) en gång kallade för "skammens gräns" – är i fara. Det spelar roll vilka som styr Sverige, också för världens mest utsatta.

Den högerkonservativa regeringen valde också att frysa utvecklingsbiståndet till Palestina i flera månader efter Hamas attack den 7 oktober 2023. I december 2024 meddelade man att det svenska stödet till FN-organet UNRWA dras in.

Osäkerheten och nedskärningen av biståndet har gjort att gåvor, både från enskilda stödjare och från våra medlemsorganisationer, blir ännu viktigare för att Palmecentrets stöd till Palestina och andra delar av världen ska kunna fortsätta. Du kan bidra genom att swisha en gåva till 123 24 060 72, eller [bli månadsgivare](#). Det går också att stödja Palmecentrets [akutinsamling](#) för nödhjälp till civilbefolkningen i Palestina genom lokala samarbetsorganisationer.

BOSÄTTNING

På Västbanken och Östra Jerusalem, som ockuperas av Israel sedan 1967, finns det omkring hundra samhällen som befolkas av ca 600 000 israeliska medborgare, uppbyggda med stöd av den israeliska regeringen.

Bosättningarna är till stor del sammanbundna genom vägar som bara får användas av fordon med israeliska nummerplåtar. Det gör i sin tur att Västbanken fragmentiseras och palestiniernas transporter försvåras. Ett annat problem med bosättningarna är att den palestinska civilbefolkningen utsätts för attacker från bosättare, ofta utan repressalier från israeliska myndigheter.

Enligt folkrätten är det förbjudet för en ockupationsmakt att flytta delar av sin egen civilbefolkning till områden som den ockuperar. År 2016 antog FN:s säkerhetsråd en resolution som bl.a. slog fast att de israeliska bosättningarna är olagliga. Samma sak konstaterade FN:s internationella domstol i ett ställningstagande sommaren 2024. Läs mer i texten [Folkrätten och FN-resolutioner](#).

FLYKTINGAR

I samband med kriget 1948 flydde över 700 000 människor sina hem. De kom

att bo i särskilda tältläger uppbyggda av FN. De trodde att de snart skulle kunna återvända, och det trodde även FN som inrättade [UNRWA](#) (The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees) med uppgift att genomföra direkta hjälpprogram för palestinska flyktingar.

UNRWA inledde sin verksamhet den 1 maj 1950 och skulle arbeta på tillfälliga mandat i väntan på en lösning. Sedan dess har antalet flyktingar och deras efterlevande ökat dramatiskt och tälten har ersatts av hus som är tätt packade på både bredden och höjden. Antalet flyktingar ökade markant efter sexdagarskriget 1967 då ytterligare ett stort antal människor tvingades lämna sina hem, några för andra gången.

När UNRWA började sitt arbete 1950 var antalet palestinska flyktingar ca 750 000. Idag betjänar UNRWA nära sex miljoner människor. De finns i olika läger i Palestina och de omgivande länderna. Och någon permanent lösning är inte i sikte.

I rapporten [Justice Postponed](#) från 2018 beskriver Thomas Hammarberg situationen för palestinska flyktingar i olika länder och hur problemet en gång skapades.

INTIFADA

Intifada är begreppet för två större palestinska uppror på 1980-talet och 2000-talet.

Den första intifadan utbröt 1987, efter att en israelisk lastbil hade kört över och dödat fyra palestinier i Gaza. Det ledde till kraftiga protester, främst bland ungdomar, i form av stenkastning och senare också kniv- och granatattacker mot israelisk militär. Ett skäl till de starka protesterna var den frustration som många bar på efter tjugo års ockupation.

Den israeliska militären svarade med brutal behandling av demonstranterna, något som kablades ut över världen och ledde till ett uppvaknande både bland israeler och i omvärlden. Det blev tydligt att Israel, som ofta hade betraktats som en svag och utsatt part, nu hade blivit en brutal ockupationsmakt. Det ledde i längden till att bland annat USA pressade PLO att acceptera en tvåstatslösning och därmed bli en legitim part i förhandlingar med Israel.

Den första intifadan anses ha tagit slut hösten 1993, i samband med att Osloavtalet undertecknades. Då hade drygt 1100 palestinier och knappt 200 israeler dödats.

Den andra intifadan utbröt hösten 2000 efter ett provokativt besök på tempelberget i Jerusalem av den dåvarande israeliska oppositionsledaren Ariel Sharon. Protester utbröt, och eskalerade kraftigt efter det att den inledande stenkastningen hade slagits ner hårt av israelisk militär.

Det råder delade meningar om när den andra intifadan avslutades, men drygt fem år efter utbrottet hade över 3 300 palestinier och 1 000 israeler dödats.

Sommaren 2000 hade förhandlingar pågått i Camp David mellan Israels premiärminister Ehud Barak och den palestinske presidenten Yassir Arafat.

Förhandlingarna ledde ingenstans och när den andra intifadan senare bröt ut var det många israeler som menade att det inte lönar sig att förhandla med de palestinska ledarna. Å andra sidan finns det de som påstår att Sharons besök på tempelberget var iscensatt just för att provocera fram oroligheter och förhindra det positiva samtalsklimat som hade uppstått mellan förhandlarna i kölvattnet av diskussionerna i Camp David. Läs mer i texten *Fredsinitiativ och avtal*.

ISRAEL

Staten Israel bildades 1948 i en del av det historiska området Palestina.

Bakgrunden var beslutet i FN:s generalförsamling året innan om att dela upp området i en judisk och en arabisk stat. Efter det krig som följde hade Israel ökat sitt territorium från delningsplanens 55 procent till 78. Läs mer i texten "Hur hamnade vi här?".

Självständighetsdeklarationen från 1948 talar om Israel som en judisk stat, som ska vara öppen för judisk immigration från världens alla länder, främja landets utveckling för alla dess invånare och upprätthålla absolut social och politisk jämlikhet till alla sina invånare oberoende av religion, ras och kön. Här fanns också en uppmaning till den arabiska befolkningen i staten Israel att ta del i sin uppgift i utvecklingen av staten med fullständigt och jämlikt medborgarskap.

2018 antog det israeliska parlamentet, Knesset, en nationalstatslag som stärker staten Israels judiska identitet. Där sägs bland annat att *"staten Israel är det judiska folkets nationella hem, i vilket det uppfyller sin naturliga, kulturella, religiösa och historiska rätt till självbestämmande [...] Rätten att utöva nationellt självbestämmande i staten Israel är unik för det judiska folket."*

Israel har idag omkring 9,5 miljoner invånare, varav ca två miljoner araber. Israelerna själva anser att Jerusalem är deras huvudstad, men större delen av det internationella samfundet anser att det är Tel Aviv där också de flesta ambassader finns.

MÄNNISKORÄTTSGRUPPERS ORGANISATIONER

I avsnitt två fick vi stifta bekantskap med MR-organisationerna [Al-Haq](#) i Palestina och [B'Tselem](#) i Israel. Al Haq har sin bas på Västbanken, och i Gaza finns även [Palestinian Centre for Human Rights](#) (PCHR) och [Al Mezan](#). Två andra israeliska organisationer som arbetar för att uppmärksamma människorättsbrott är [Breaking the silence](#) och [Rabbis for Human Rights](#).

Organisationer i Sverige som arbetar i Palestina – ett axplock

- [Diakonia](#)
- [Folke Bernadotteakademin](#)
- [Judar för Israelisk-Palestinsk Fred](#)
- [Olof Palmes Internationella Center](#)
- [Palestinagrupperna i Sverige](#)
- [Röda Korset](#)
- [Rädda Barnen](#)

- [SEAPPI - den svenska grenen av det ekumeniska följeslagarprogrammet](#)
- [SIDA](#)
- [Svenska kyrkan](#)
- [Studieförbundet Bilda](#)
- [We Effect](#)

PALESTINA

Palestina betecknar både det historiska området Palestina och den stat som utgörs av Västbanken (inklusive Östra Jerusalem) och Gaza.

Det finns inga självklara gränser för det historiska Palestina, men enkelt uttryckt avses det område som idag utgör Israel och Palestina, tillsammans med några områden i Libanon, Syrien och Jordanien. Området styrdes av det osmanska riket från 1517 och fram till dess fall i samband med första världskriget. Efter kriget fick britterna mandat av Nationernas Förbund att förvalta området. Mandatet upphörde 1948 då staten Israel bildades på en del av området. Se texten "Hur hamnade vi här?".

1947 beslutade FN att dela upp området i en judisk och en arabisk stat. Staten Israel bildades på en del av området, medan Västbanken och Gaza ockuperades av Jordanien respektive Egypten i det krig som följde. I samband med sexdagarskriget 1967 ockuperade Israel Västbanken och Gaza, och ytterligare några år senare gav både Jordanien och Egypten upp sina anspråk till förmån för en separat palestinsk stat. Osloavtalet mellan Israel och PLO i början av 1990-talet lade grunden för ett palestinskt självstyre i väntan på slutlig fred, men Israels ockupation av Västbanken och blockad av Gaza pågår alltjämt. Den palestinska myndighet som inrättades har begränsad makt. Några nationella val i Palestina har inte kunnat hållas sedan 2006.

Det område som utgör staten Palestina har idag nära fem miljoner arabiska invånare, varav ca tre miljoner på Västbanken och Östra Jerusalem samt två miljoner i Gaza. Därtill kommer omkring 600 000 israeler som bor i illegala bosättningar på Västbanken.

Avsikten är att etablera den palestinska huvudstaden i Östra Jerusalem men tills vidare fungerar Ramallah några mil norrut på Västbanken som administrativt centrum för presidenten och den palestinska myndigheten.

Via sökrutan hos [Utrikespolitiska institutet](#) hittar du flera artiklar och informationssidor om Palestina.

RECEPT

Kombinera gärna era samtal med att lukta och smaka på Palestina. Att laga mat och äta tillsammans kan vara både trevligt och utvecklande. Här finns [några recept på palestinsk mat](#).

I boken [Tareq Taylors matresa](#) finns fler recept, och berättelser från Tareqs resa till sin pappas hemstad Jerusalem – ur en tv-serie med samma namn som boken, präglad av en sällsynt värme och en känsla av att mat kan överbrygga alla gränser.

SIONISM

År 1896 gav den österrikiske journalisten Theodor Herzl ut boken "Judestaten". Herzl, själv jude, hade sett och upplevt den europeiska antisemitismen och funnit att det var omöjligt att leva som jude i Europa. Han hade kommit fram till att det krävdes ett särskilt hemland om den judiska kulturen alls skulle överleva, en "judestat".

Det var ingen ny tanke, men Herzl konkretiserade den och på så vis kan man säga att den politiska sionismen, den som 52 år senare ledde till bildandet av staten Israel, fick ett genombrott med Herzl och hans bok.

Läs mer i texten "Hur hamnade vi här?".

TIDNINGAR

För dig som vill följa nyhetsflödet finns här några lokala mediasajter på engelska.

- [Al Jazeera](#) är ett Qatarbaserat mediebolag som täcker hela världen, med en särskild sektion med nyheter från Mellanöstern. Al Jazeera är redaktionellt oberoende men har kritiserats för att stå för nära den qatariska regimen.
- [Haaretz](#) är den tredje största dagstidningen i Israel, och beskriver sig själv som oberoende med en bred liberal syn på både inrikesfrågor och internationella frågor. Den opinionsbildande delen är ofta mycket kritisk mot den israeliska ockupationspolitiken.
- [Jerusalem Post](#) är den äldsta och största engelska dagstidningen i Israel. Den säger sig vila på ett brett politiskt spektrum, men har en tydlig högerprofil.
- [Palestinian News & Information Agency \(WAFA\)](#) etablerades 1972 av PLO. Syftet var att vara en motvikt till den israeliska propagandan och fungera som en oberoende plattform med rapporter utifrån ett palestinskt perspektiv. Syftet kvarstår än idag och banden till den palestinska myndigheten är starka.
- [Yediot Ahronot](#) är Israels näst största dagstidning (endast den högerinriktade gratistidningen [Israel Hayom](#) är större). Den anses vara kritisk mot den israeliska högerregeringen men har en mer förstående inställning till ockupationen än Haaretz.

TVÅSTATSLÖSNING

Det första officiella förslaget om en tvåstatslösning i området kom i den brittiska Peelkommissionen, som 1937 landade i slutsatsen att en uppdelning var den enda rimliga lösningen. Kommissionen såg det som omöjligt att integrera de båda folk som gjorde anspråk på landet, eftersom de ansågs ha helt olika kulturella/sociala ingångsvärden och politiska förväntningar.

Peelkommissionen föreslog en arabisk stat och en judisk stat samt internationell kontroll över de heliga platserna i och runt Jerusalem. FN:s

delningsplan 1947 såg annorlunda ut men byggde i stort på samma principer. Delningsplanen bejakades av sionisterna som 1948 utropade staten Israel, varpå krig utbröt och resulterade i 1949 års gränser. Israel etablerades på ett område som var större än i delningsplanen medan den arabiska staten inte förverkligades. I stället hamnade Västbanken och Gaza under jordanskt och egyptiskt styre.

I samband med sexdagarskriget ockuperade Israel Västbanken och Gaza (samt Golan och Sinai). Efter att Jordanien och Egypten avsagt sina anspråk på dessa territorier står tvåstatslösningen åter öppen. Dess utgångspunkt är idag att Israel drar sig tillbaka från mark som ockuperades under juni-kriget 1967 och att en palestinsk stat etableras där. Detta i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolution 242. Några försök att förverkliga en tvåstatslösning finner vi i [Osloavtalet](#), [Camp David 2](#) och [Geneveinitiativet](#), men ingetdera har nått framgång utan ockupationen och bosättningsexpansionen fortsätter.